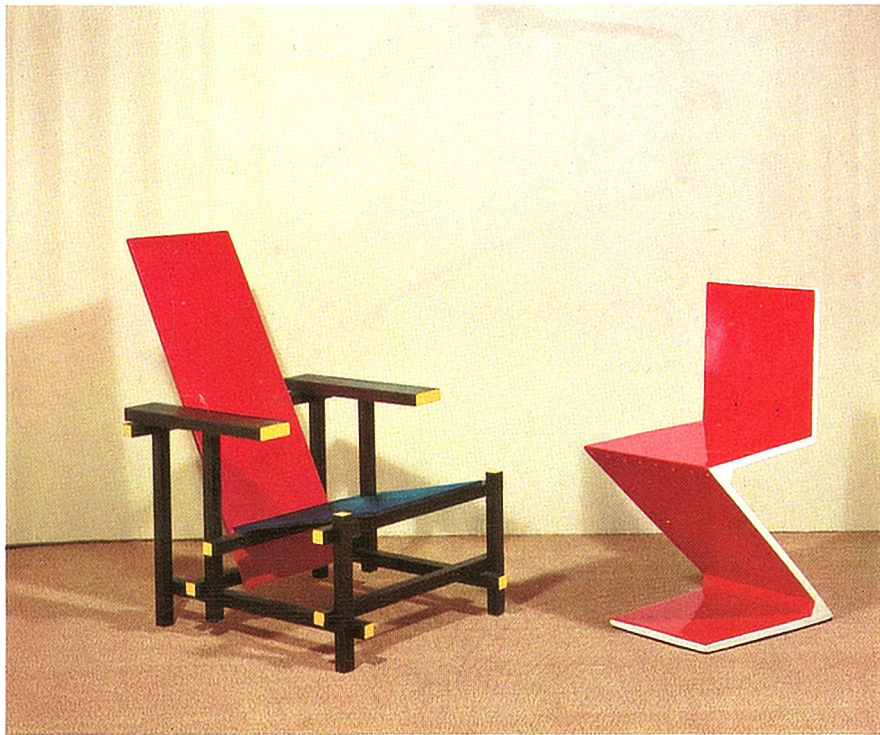

november '70

kunstwerk van de maand

De afgebeelde kunstwerken zijn
geëxposeerd in de afdeling
"Kunst na 1850"
Maliebaan 42 (Buslijn 3)

centraal museum | utrecht

agrietstraat 1
maliebaan 42

dr. gerrit thomas rietveld

(1888 - 1964)

Leunstoel, beukehout, 1918

88 x 60 x 66

inv. nr. 12577

Roodgeverfde zigzagstoel,

vurehout, 1934

75,2 x 37,7 x 41,5

inv. nr. 12581

Beide stoelen geschenk van

Dr. G. Th. Rietveld, 1959

Als men de zogenaamde "rood en blauwe" stoel en de "zigzag" stoel van de Utrechtse architect Gerrit Rietveld naast elkaar stelt is er naast verschillende punten welke de stoelen gemeen hebben ook een duidelijke ontwikkeling waar te nemen in de zestien jaar tijdsverschil die hun ontstaan scheidt. Als kunstenaar heeft Rietveld altijd zeer bewust zijn ontwerpen verbonden aan de ideeën die hij had over mens en maatschappij. Zo zijn zijn stoelen altijd zo ontworpen dat door een eenvoudige constructie het mogelijk zou zijn de stoelen in serie te vervaardigen en ze daardoor voor een groter publiek goedkoop te kunnen leveren. De "rood en blauwe" stoel toont daarnaast alle kenmerken van de idealen welke de aanhangers van "de Stijl" hadden. In de eerste plaats was dit het reduceren van alle vormen en kleuren en zoals hier, ook van de constructie, tot hun basis. Zo was dit voor de vorm b.v. de rechthoek, het vierkant en de cirkel, bij de kleuren rood, blauw en geel, voor de constructie b.v. een pen-en-gatconstructie. Het is wonderlijk om vast te stellen hoezeer alle voorgaande overwegingen een geheel vormen in de "rood en blauwe" stoel. De stoel is eenvoudig in serie te fabriceren en het gebruik van goedkoop hout maakt het verantwoord de vlakken in elementaire kleuren te schilderen. De doorzichtigheid van de constructie en de verhoudingen spreken een vormtaal eigen aan "de Stijl"-beweging. De "zigzag" stoel vertoont veel aansluiting met verschillende bovengenoemde aspecten. Daarentegen zijn de idealen van "de Stijl" veel minder sterk geworden. De "zigzag" stoel is een der eerste concepten van Rietveld waarbij poten, zitting en rug als het ware uit één stuk materiaal vervaardigd werden. Zijn in de "rood en blauwe" stoel deze onderdelen alle apart tot een geheel verwerkt, de "zigzag" stoel valt in het begin van een geheel nieuwe ontwikkeling, die tot op de huidige dag valt waar te nemen. Poten, zitting en leuningen worden tot één geheel dat door middel van een vorm gestampt zou kunnen worden. Zover was het in 1934 nog niet en de verschillende delen zijn met een vrij ingewikkelde constructie aan elkaar bevestigd.